

بررسی رابطه سبک‌های دلبستگی و سلامت روانی با سازگاری زناشویی در زوجین

The relationship of attachment styles and mental health with marital adjustment in couples

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۹/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۱۱/۱۹

Shaker A. MSc[✉], Fathi-Ashtiani A. PhD
Mahdavian A. PhD

علی شاکر[✉]، علی فتحی آشتیانی^۱
علیرضا مهدویان^۲

Abstract

Introduction: The aim of this study was to investigate the relationship of attachment styles and mental health with marital adjustment in couples.

Method: This correlation study enrolled 700 couples consisting of 350 man and 350 women of 20 to 40 years old who lived in Ardebil city. To collect the data, Bartolommeo and Horvitz attachment style questionnaire, Mental Health questionnaire (SCL-90-R) and Spaniers Marital adjustment questionnaire (DAS) were employed. The data were analyzed using Pearson correlation coefficient and step-by-step regression.

Results: Results showed that there is a positive correlation between mental health and marital adjustment in people with insecure, preoccupied and dismissing attachment styles. However, there is a negative correlation between mental health and marital adjustment in people with fearful attachment style. Furthermore, we showed that mental health and attachment style explain roughly 13 percent of adjustment variance.

Conclusion: These results can be used in premarital consultation, determining attachment style, or couple's mental health in order to predict their marital adjustment. Such practice will assist in training couples to improve their satisfaction and adjustment.

Keywords: Attachment Styles, Mental Health, Marital Adjustment

چکیده

مقدمه: پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه سبک‌های دلبستگی و سلامت روانی با سازگاری زناشویی در زوجین انجام شده است.

روش: در یک مطالعه از نوع همبستگی، ۷۰۰ زوج (۳۵۰ مرد، ۳۵۰ زن)، از بین زوجین ۲۰ تا ۴۰ ساله شهرستان اردبیل، به روش نمونه‌گیری دردسترس انتخاب شدند و پرسشنامه‌های SCL-90-R و سازگاری زناشویی اسپانیایی (DAS) و سبک‌های دلبستگی بارتولومئو و هورویتز را تکمیل کردند. داده‌های بدست آمده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که در افراد دارای سبک‌های دلبستگی ایمن، نگران و انکارکننده بین سلامت روانی و سازگاری زناشویی ارتباط مثبت معناداری وجود دارد در حالی که در افراد دارای سبک دلبستگی ترسو بین سلامت روانی و سازگاری زناشویی ارتباط منفی معناداری وجود دارد. به علاوه این پژوهش نشان داد سلامت روانی و سبک دلبستگی به میزان ۱۳ درصد، واریانس سازگاری زناشویی را پیش‌بینی می‌کند.

نتیجه‌گیری: براساس نتایج این پژوهش می‌توان در مشاوره‌های قبل از ازدواج با تعیین سبک دلبستگی و سلامت روانی افراد، میزان سازگاری زناشویی آنها را پیش‌بینی کرد و در صورت نیاز آموزش‌های لازم را ارائه نمود تا در زندگی رضایت و سازگاری بیشتری حاصل گردد.

کلیدواژه‌ها: سلامت روانی، سازگاری زناشویی، سبک دلبستگی، زوجین

✉ **Corresponding author:** Tehran Islamic Azad University, Tehran, Iran
Email: savalan_shaker@yahoo.com

✉ دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی، تهران، ایران
۱- گروه روانشناسی، مرکز تحقیقات علوم رفتاری، دانشگاه علوم پزشکی بقیه‌الله (عج) تهران، ایران
۲- گروه روانشناسی، دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران

سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع احساس خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند. روابط رضایت‌بخش بین زوجین از طریق علاقه متقابل، میزان مراقبت از همدیگر و پذیرش و تفاهم یکدیگر قابل ارزیابی است [۱].

از نظر راجرز، سازگاری در ازدواج شامل احساس شادمانی، رضایت و ارضای نیازهایی است که به‌طور متقابل برآورده می‌شود و این مفهوم از ازدواج را به‌عنوان پایه بسیاری از ازدواج‌ها می‌داند. به‌نظر او برای بعضی از ازدواج‌ها یک جعبه رمانتیک، یک حصار و محدودکننده آزادی، صندوق راحتی، جعبه جادویی و حل‌کننده مشکلات ارتباطی و برای بعضی دیگر به‌عنوان فعالیتی مهیج، شیوه جدید زندگی، به‌دست‌آوردن استقلال و آزادی و تشویق برای رشد کامل استعدادها تلقی می‌شود. زوجین سازگار زن و شوهرهایی هستند که توافق زیادی با همدیگر دارند، از نوع و سطح روابطشان راضی‌اند، نوع و کیفیت گذران اوقات فراغت برایشان لذت‌بخش است و مدیریت خوبی در زمینه وقت و مسائل مالی‌شان دارند [۲].

در کل این موضوع پذیرفته‌شده است که سازگاری زناشویی یک مفهوم چند بعدی است و دربرگیرنده عوامل گوناگونی است که همگی در رضایت یا عدم‌رضایت در روابط سهم دارند و به‌همین خاطر در تعریف سازگاری زناشویی اتفاق نظر کلی وجود ندارد و علت این عدم‌توافق، عوامل اجتماعی، روان‌شناختی، شخصیتی و جمعیت‌شناختی مختلفی است که با سازگاری زناشویی ارتباط دارند. همچنان‌که اسپانیر توضیح می‌دهد، سازگاری زناشویی به‌عنوان یک پیوستار و تغییر در فرایند این پیوستار است [۳].

طبق نظر گورمن مشکلات زناشویی که در پیوستار سازگاری زناشویی، پس و پیش می‌روند، به‌عنوان انعکاسی از عناصر تعاملی تجربه انسانی به‌حساب می‌آیند. بنابراین هم‌چنان‌که جانسون، آمولوزا و بوت اظهار کرده‌اند کیفیت رابطه زناشویی خاصیت دو نفری دارد و چیزی نیست که اشخاص بتوانند آن را از یک ازدواج به ازدواج دیگر منتقل کنند [۴].

در مورد سبک دلبستگی نیز همسالان، جوانانی را که تاریخچه دلبستگی ایمن را به‌خاطر می‌آورند افرادی شایسته، مهربان، گشاده رو، و دوست‌داشتنی‌تر از همتایان نایمن‌شان توصیف می‌کنند. شاید به این علت که بزرگسالان ایمن، همسرانی را انتخاب می‌کنند که آنها نیز تاریخچه دلبستگی ایمن داشته‌اند، راهبردهای حل تعارض آنها سازنده‌تر و روابط و زندگی زناشویی‌شان رضایت‌بخش‌تر و بادوام‌تر است [۵، ۶]. دلبستگی، پیوند عاطفی بین کودک در حال رشد و مادر است که از ابتدای تولد ایجاد می‌شود اما تاثیر آن فقط محدود به دوران کودکی نیست، بلکه همه دوره‌های زندگی، حتی دوره سالمندی را دربرمی‌گیرد [۷]. سبک‌های دلبستگی براساس مطالعات بارتلومیو

و هورویتز به‌چهار طبقه تقسیم شده‌اند و به‌گفته این پژوهشگران این چهار سبک را می‌توان به‌وسیله بازنمایی مردم از روابط خود و دیگران در ابعاد تعریف شده‌ای قرار داد. به‌طور اختصاصی افراد ایمن با داشتن بازنمایی مثبت از خود (فردی با ارزش و قابل محبت) و بازنمایی مثبت در مورد دیگران (افراد پاسبان و مهربان) و افراد نگران با داشتن بازنمایی منفی از خود و بازنمایی مثبت در مورد دیگران و افراد دارای سبک دلبستگی انکارکننده با داشتن بازنمایی مثبت از خود و بازنمایی منفی در مورد دیگران و افراد دارای سبک دلبستگی ترسو با داشتن بازنمایی منفی از خود و بازنمایی منفی از دیگران توصیف می‌شود. بدین ترتیب هر یک از چهار سبک دلبستگی، از ترکیب منحصر به‌فرد مدل‌های مثبت و منفی از خود و دیگران حاصل می‌شوند [۸].

ویوونا [۹] کیفیت روابط دلبستگی و سازگاری جوانان را بررسی کرد و مشاهده کرد که جوانان دارای دلبستگی نایمن نسبت به جوانان دارای دلبستگی ایمن افسردگی، اضطراب و نگرانی بیشتری را گزارش کردند.

پژوهشی توسط سن‌چاک و لئونارد [۱۰] با هدف بررسی نحوه جورشدن زوج‌ها در سبک دلبستگی و سازگاری زناشویی به‌انجام رسیده است. نتایج حاکی از این است که در زمینه سازگاری زناشویی، زوج‌هایی که هر دو ایمن شناخته شده بودند، سازگاری زناشویی بالاتری را نسبت به دو گروه نایمن داشتند ولی بین گروه‌های مختلف دلبستگی نایمن از نظر سازگاری زناشویی تفاوت معناداری دیده نشده است.

همچنین هین، بويس و وان‌اوست [۱۱] نتیجه گرفتند که بین سبک دلبستگی ایمن با افسردگی ارتباط منفی و با سازگاری زناشویی ارتباط مثبتی وجود دارد. از طرف دیگر سبک‌های دلبستگی نایمن ارتباط منفی معناداری با سازگاری زناشویی و ارتباط مثبتی با افسردگی داشتند. سیمون [۱۲] نیز سبک‌های دلبستگی را به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده سازگاری زناشویی بیان کرده است. ماریا گرال [۱۳] نیز به این نتیجه دست‌یافت که حمایت اجتماعی و سبک دلبستگی ایمن سلامت روانی و سازگاری زنا شویی را پیش‌بینی می‌کنند که با مطالعات مهمی همچون [۱۱، ۱۵، ۱۴، ۱۶] همخوانی دارد و این بیانگر این است که سلامت روانی بر سازگاری زناشویی تاثیر دارند و بالعکس.

بنابراین هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند ادعا سلامت کند، چنانچه از خانواده‌هایی سالم برخوردار نباشد. هیچ یک از آسیب‌های اجتماعی نیست که فارغ از تأثیر خانواده پدید آید و در حقیقت حفظ و تداوم این نهاد مقدس در گرو تداوم و سلامت رابطه بین زن و شوهر می‌باشد. رابطه زناشویی که زیر بنای نظام خانواده می‌باشد در زمره پیچیده‌ترین روابط انسانی است. حال چنانچه انتخاب همسر برپایه شناخت و به‌کارگیری معیارهای حساب‌شده و عمیق‌تری صورت گیرد، احتمال این که زندگی در مسیر

کنند. این پرسشنامه را می‌توان به‌عنوان شاخصی مقوله‌ای دانست که سبک دلبستگی خاصی را توصیف می‌کند. هر آزمودنی باید یک الگوی دلبستگی را که به‌بهترین نمود در او صادق است انتخاب کند. بنابراین هر شرکت‌کننده با علامت‌زدن یکی از گزینه‌ها در یکی از گروه‌های سبک دلبستگی قرار می‌گیرند. مولفین برآورد اعتبار این پرسشنامه را ۰/۳۵ و روایی آن را ۰/۸۹ گزارش کرده اند [۲۰].

پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیایی: این مقیاس دارای ۳۲ سوال است که میزان سازگاری دو نفره را می‌سنجد. در سال ۱۹۷۶ توسط اسپانیایی تهیه شده و تا سال ۱۹۸۴ حدود هزار مطالعه به‌عنوان ابزار اصلی مورد استفاده قرار گرفت [۲۱]. به‌علاوه به‌واسطه استفاده از نتایج آن همواره امکان تمایز بین زوج‌های سازگار و ناسازگار "از جمله کسانی که احتمال اقدام به طلاق در آنها بیشتر است را فراهم می‌آورد". اسپانیایی ساختار این مقیاس را براساس تفاوت‌های بین نمرات زوج‌های سازگار و ناسازگار قرار داد. حداقل نمره کسب‌شده در این آزمون صفر و حداکثر نمره بدست‌آمده ۱۵۱ می‌باشد. پاسخ‌دهی به ۳۲ سوال این مقیاس به‌سبک لیکرت است. افرادی که نمره کسب‌شده‌شان در این آزمون ۱۰۱ و یا کمتر از آن باشد دارای مشکل و ناسازگار تلقی می‌شوند. در مطالعه وی میانگین نمرات زوج‌های سازگار ۱۱۴/۷ و میانگین نمرات زوج‌های ناسازگار ۷۰/۷ بود [۲۱].

اعتبار نمره کل با آلفای کرونباخ ۰/۹۶ از همسانی درونی قابل توجهی برخوردار است. همسانی درونی خرده مقیاس‌ها بین خوب تا عالی است: رضایت دونفری ۰/۹۴، همبستگی دو نفری ۰/۸۱، توافق دو نفری ۰/۹۰ و ابراز محبت ۰/۷۳ [۲۲]. در پژوهش ملازاده و همکاران [۲۳] همسانی درونی این ابزار ۰/۹۵ بدست آمد. پس از گردآوری داده‌ها، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد.

یافته‌ها

سن ۹۰ درصد از زنان بین ۲۲ تا ۲۷ بود و ۱۰ درصد دیگر مابین ۲۸ تا ۳۳ سال بود و ۳۲ درصد از مردان بین ۲۲ تا ۲۷ ساله بودند و ۵۲ درصد بین ۲۸ تا ۳۳ ساله بودند و ۱۶ درصد بین ۳۴ تا ۳۹ ساله بودند. همان‌طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌شود میانگین شاخص سازگاری زناشویی افراد در سبک‌های دلبستگی مختلف بیانگر این است که میانگین سازگاری زناشویی افراد دارای سبک دلبستگی ترسو از همه گروه‌های دلبستگی بیشتر است و میانگین سازگاری زناشویی افراد دارای سبک دلبستگی انکارکننده از همه گروه‌های دلبستگی کمتر است.

همان‌طور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود در افراد دارای سبک دلبستگی ایمن بین متغیر سلامت روانی و متغیر سازگاری

سازنده‌تری بیفتد و عشق در پیروی به‌پختگی و شیرینی خاص برسد بیشتر است و دختران و پسران جوانی که می‌خواهند ازدواج نموده و تشکیل خانواده دهند، با آگاهی از این عوامل می‌توانند در انتخاب خود دقت لازم را بنمایند تا بتوانند با انتخاب صحیح، یک زندگی راحت و آرامی برای خود و فرزندان خود به‌وجود آورند. لذا بررسی عواملی که می‌تواند سازگاری زناشویی را تداوم بخشد و یا عواملی که خانواده‌های بسیاری را در معرض نابسامانی و ازهم پاشیدگی قرار می‌دهد ضروری به‌نظر می‌رسد. بنابراین در مطالعات پیشین برعوامل مختلف مؤثر بر سازگاری زناشویی اشاره شده است ولی بر تاثیر دو عامل مهم سلامت روانی و سبک دلبستگی زوجین بر سازگاری زناشویی توجهی نداشته‌اند که در این مطالعه ما بر آن شدیم به این سوال جواب دهیم که آیا سلامت روانی و سبک‌های دلبستگی سازگاری زناشویی زوجین را پیش‌بینی می‌کنند یا نه؟

روش

از آنجا که پژوهش حاضر به‌بررسی رابطه دو متغیر پیش‌بین با یک متغیر ملاک می‌پردازد، نوع مطالعه از نوع توصیفی-همبستگی می‌باشد. جامعه پژوهش حاضر را زنان و مردان متأهل ۲۰ الی ۴۰ ساله که ۲ تا ۱۰ سال از ازدواج‌شان گذشته و در شهر اردبیل زندگی می‌کردند، تشکیل می‌دهد و از بین این افراد ۳۵۰ زن و ۳۵۰ مرد متأهل به‌شیوه نمونه‌گیری دردسترس، انتخاب و مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جهت جمع‌آوری اطلاعات از سه ابزار سنجش استفاده شد که به‌طور خلاصه در زیر معرفی می‌شوند.

چک‌لیست تجدیدنظرشده علائم روانی (SCL-90-R):

این چک‌لیست توسط دروگاتیس و همکاران در سال ۱۹۷۳ معرفی شد و براساس تجربیات بالینی و تجزیه و تحلیل‌های روان‌سنجی، مورد تجدید نظر قرار گرفت و فرم نهایی آن در سال ۱۹۷۶ تهیه گردید. دروگاتیس، ریلکز و راک (۱۹۷۶) اعتبار درونی این چک‌لیست را با استفاده از ضریب آلفا رضایت‌بخش گزارش کرده‌اند [۱۷]. این چک‌لیست، شامل شکایت‌های جسمانی، و سواسی-اجباری، حساسیت در روابط متقابل، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری، ترس مرضی، افکار پارانوئیدی و روان‌گسستگی است [۱۸]. این پرسشنامه به‌طور مکرر در داخل و خارج از کشور مورد استفاده قرار گرفته است و اعتبار آن در خارج از کشور بین ۰/۷۲ تا ۰/۹۰ و روایی آن بین ۰/۳۶ تا ۰/۷۳ و در تحقیقات داخل کشور بین ۰/۲۷ تا ۰/۶۶ گزارش شده است [۱۹].

پرسشنامه سبک‌دلبستگی بارتلوومبو و هوروویتز (۱۹۹۱):

این پرسشنامه تک سوالی است شامل چهار پاراگراف کوتاه است که هر یک دلبستگی خاصی را توصیف می‌کند. در پاسخ آزمودنی‌ها باید روابط نزدیک خود با بزرگسالان دیگر را بیان

جدول ۱- میانگین و انحراف استاندارد شاخص سازگاری زناشویی و ابعاد آن به تفکیک سبک‌های دلبستگی

متغیرها	سبک‌های دلبستگی			
	ایمن	نگران	انکارکننده	ترسو
سازگاری زناشویی	۱۱۰/۶۱±۱۲/۶۷	۱۰۷/۳۲±۵/۹۰	۱۰۲/۱۶±۱۰/۱۸	۱۱۳/۳۹±۱۱/۴۰
رضایت زناشویی	۴۰/۰۴±۴/۴۱	۳۹/۱۸±۲/۸۳	۳۵/۳۷ ± ۳/۳۰	۴۰/۶۰±۳/۴۲
همبستگی دونفری	۱۵/۹۵±۲/۶۹	۱۵/۰۲±۳/۴۷	۱۵/۱۷ ± ۲/۱۷	۱۶/۸۵±۱/۶۹
توافق دونفری	۴۳/۵۵±۷/۲۵	۴۱/۸۸±۲/۷۸	۴۰/۴۸ ± ۶/۵۷	۴۵/۳۵±۸/۳۲
ابراز محبت	۱۲/۰۹±۱/۶۱	۱۲/۴۴±۱/۰۵	۱۱/۲۹ ± ۰/۸۵	۱۱/۷۲±۰/۹۳

جدول ۲- رابطه سلامت روانی و سازگاری زناشویی به تفکیک سبک‌های دلبستگی مختلف

متغیرها	سازگاری زناشویی	رضایت زناشویی	همبستگی دونفری	توافق دونفری	ابراز محبت
دلبستگی ایمن	۰/۳۶۷**	۰/۳۲۴**	-۰/۵۷۰	-۰/۳۲۳**	۰/۴۷۳**
دلبستگی نگران	۰/۴۰۷**	۰/۴۱۲**	-۰/۳۴۹**	-۰/۴۱۶**	۰/۵۵۷**
دلبستگی انکارکننده	۰/۲۶۴**	۰/۱۱۳	۰/۲۱۵**	۰/۳۰۴**	۰/۲۰۹**
دلبستگی ترسو	-۰/۴۹۶**	-۰/۰۹۶	۰/۰۳۱	-۰/۶۶۴**	۰/۲۱۶**

سلامت روانی با متغیر سازگاری زناشویی و ابعاد همبستگی دونفری، توافق دونفری و ابراز محبت ارتباط منفی وجود دارد ولی بین سلامت روانی و بعد رضایت زناشویی ارتباطی وجود ندارد و در افراد دارای سبک دلبستگی ترسو بین متغیر سلامت روانی و سازگاری زناشویی و بعد توافق دونفری ارتباط مثبت معنادار و با ابراز محبت ارتباط منفی معناداری وجود دارد ولی با ابعاد رضایت زناشویی و همبستگی دونفری ارتباطی دیده نشد.

زناشویی و ابعاد رضایت زناشویی، توافق دونفری و ابراز محبت ارتباط منفی معناداری وجود دارد ولی با بعد همبستگی دونفری هیچ ارتباط معناداری دیده نشد و در افراد دارای سبک دلبستگی نگران بین متغیر سلامت روانی و متغیر سازگاری زناشویی و ابعاد رضایت زناشویی، توافق دونفری و ابراز محبت ارتباط منفی معنادار و با بعد همبستگی دونفری ارتباط مثبت معناداری وجود دارد و در افراد دارای سبک دلبستگی انکارکننده بین متغیر

جدول ۳- خلاصه تحلیل رگرسیون گام به گام سازگاری زناشویی

گام‌های ورود	نام متغیرها	R	R ²	R ² تعدیل شده	SE	df	p
۱	سلامت روانی	۰/۳۴۶(a)	۰/۱۲۰	۰/۱۱۹	۹۵/۱۸۵	۶۹۸و۱	۰/۰۰۱
۲	سبک دلبستگی	۰/۳۵۸(b)	۰/۱۲۸	۰/۱۲۶	۵۱/۱۷۵	۶۹۷و۲	۰/۰۰۱

جدول ۴- ضرایب رگرسیون گام به گام سازگاری زناشویی بر حسب دو پیش‌بین

گام‌ها	متغیرها	B	SE _b	β	t	سطح معناداری	عدد ثابت
۱	سلامت روانی	-۰/۰۸۳	۰/۰۰۹	-۰/۳۴۶	-۹/۷۵۶	۰/۰۰۱	۱۱۵/۵۷۷
۲	سلامت روانی	-۰/۸۵	۰/۰۰۹	-۰/۳۵۷	-۱۰/۰۱۸	۰/۰۰۱	۱۱۷/۶۳۰
	سبک دلبستگی	-۰/۹۰۹	۰/۳۵۹	-۰/۰۹۰	-۲/۵۳۵	۰/۰۰۱	

ضرایب رگرسیونی پیش‌بین‌ها برای سازگاری زناشویی گزارش شده است. جدول ضرایب رگرسیون نشان می‌دهد که در هر دو گام تحلیل ضرایب سلامت روانی و سبک دلبستگی معنادار است.

بحث

پژوهش حاضر که به منظور بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و سلامت روانی با سازگاری زناشویی در مورد ۳۵۰ زوج انجام شد، چندین اهداف را دنبال می‌کرد که از جمله آنها پیش‌بینی سازگاری زناشویی از روی سبک‌های دلبستگی و

داده‌های جدول ۳ و ۴ حاکی از آن است که با دو پیش‌بین سلامت روانی و سبک دلبستگی، می‌توان تقریباً ۱۳ درصد تغییرات سازگاری زناشویی را پیش‌بینی کرد. در این جداول و در هر گام با ورود پیش‌بین جدید نمو واریانس (R² تعدیل شده) محاسبه شده است. ملاحظه می‌شود که در گام اول سلامت روانی به تنهایی وارد می‌شود و حدود ۱۲ درصد تغییرات سازگاری زناشویی را به خود اختصاص می‌دهد. با ورود سبک دلبستگی در گام بعد ۰/۷ درصد بر نمو واریانس می‌افزاید. با این حال معناداری نمو واریانس با F تغییر (V F) محاسبه شده و نشان می‌دهد که در هر دو گام اثر پیش‌بین‌ها معنادار هستند. در جدول ۴

زناشویی بالایشان را نادیده گرفته و سعی در وانمودکردن سازگاری زناشویی پایین تری دارند که با یافته‌های عبدی و خانجانی [۲۷]؛ مظاهری [۲۸]؛ فینی [۱۰]؛ داویلا و همکاران [۲۹]؛ جاکوب [۳۰]؛ فینچام [۳۱]؛ همخوانی دارد و هیچ پژوهشی که نشان دهد چنین تفاوتی بین سبک‌های دلبستگی مختلف از لحاظ سازگاری زناشویی وجود ندارد یافت نشد.

از دیگر یافته‌های پژوهش حاضر، پیش‌بینی سازگاری زناشویی از روی سلامت روانی و سبک‌های دلبستگی است که با توجه به یافته‌های به‌دست آمده، سلامت روانی و سبک‌های دلبستگی سازگاری زناشویی را به میزان ۱۲/۸ درصد پیش‌بینی می‌کنند که هماهنگ با چندین پژوهش قبلی می‌توان از روی نمره سلامت روانی میزان سازگاری زناشویی افراد را پیش‌بینی کرد و این پیش‌بینی به‌خاطر عدم وجود مشکل روانی در این افراد است یعنی هرچقدر افراد دچار مشکل روانی نباشند سازگاری زناشویی بالاتری در زندگی خواهند داشت و این به‌خاطر این است که افرادی که مشکل روانی ندارند می‌توانند با آرامش خاطر بیشتر به دیگر ابعاد زندگی‌شان فکر کرده و در افزایش و ارتقای کیفیت زندگی و سازگاری زناشویی‌شان کوشش کنند که با یافته‌های تعدادی از مطالعات مهمی همچون ماریال گرال [۱۳]؛ آلفری- کارور، آنتونی، میز و دوران [۱۴]؛ باچ [۱۵]؛ هین، بويس و وان اوست [۱۱، ۱۶] همخوانی دارد. همچنین نتایج نشان می‌دهند که سبک دلبستگی به‌تنهایی، سازگاری زناشویی را پیش‌بینی می‌کند بدین گونه که هرچقدر افراد دارای سبک دلبستگی ایمن‌تری باشند سازگاری زناشویی آنان نیز بیشتر می‌شود و هرچقدر افراد دارای سبک دلبستگی نایم‌تری باشند سازگاری زناشویی کاهش یافته و اختلاف و درگیری‌های خانوادگی افزایش می‌یابد که با یافته‌های تعدادی از محققان از جمله کوب، داویلا و برادبری [۳۲]؛ فنی [۵]؛ سیمون [۱۲]؛ هین، بويس و وان اوست [۱۱، ۱۶]؛ ماریال گرال [۱۳] همخوان است و این به‌نظر می‌رسد ناشی از نحوه مراقبت مراقب اصلی کودک در دوره نوزادی و همچنین ناشی از یادگیری مشاهده‌ای و تقلید معوقی افراد در دوره قبل از ازدواج و کاربرد آن یادگیری‌های مشاهده‌ای و تقلیدهای معوقی، در دوره متاهلی باشد.

نتیجه‌گیری

در افراد دارای سبک‌های دلبستگی مختلف سازگاری زناشویی متفاوت است به‌گونه‌ای که میزان سازگاری زناشویی به‌ترتیب در افراد دارای سبک دلبستگی ترسو، ایمن، نگران و انکارکننده بیشتر است. همچنین در افراد دارای سبک دلبستگی ایمن، نگران و انکارکننده با افزایش سلامت روانی، سازگاری زناشویی‌شان نیز افزایش می‌یابد ولی در افراد دارای سبک دلبستگی ترسو با فقدان سلامت روانی، سازگاری زناشویی‌شان افزایش می‌یابد. همچنین می‌توان سازگاری زناشویی را از روی سلامت روانی و سبک

سلامت روانی و بررسی رابطه سلامت روانی و سبک‌های مختلف دلبستگی با سازگاری زناشویی بود. نتایج نشان داد که بین سلامت روانی و سازگاری زناشویی در افراد دارای سبک‌های دلبستگی ایمن، نگران و انکارکننده رابطه منفی معناداری وجود دارد، یعنی در این گروه‌های دلبستگی، هرچقدر میزان نمره بدست آمده در آزمون SCL-90-R کمتر باشد (یعنی سلامت روانی بیشتر باشد) سازگاری زناشویی بیشتر است و بالعکس یعنی هرچقدر میزان نمره بدست آمده در آزمون SCL-90-R بیشتر باشد (یعنی سلامت روانی کمتر باشد) سازگاری زناشویی کمتر است که با یافته‌های ابولقاسمی و کیامرثی [۲۴]؛ زلکوویتزومی‌لت [۲۵]؛ ونیوکار و میچلون [۲۶]؛ همخوانی دارد. همچنین در افراد دارای سبک دلبستگی ترسو بین سلامت روانی و سازگاری زناشویی ارتباط مثبت معناداری بدست آمد. یعنی هر چقدر نمره افراد دارای سبک دلبستگی ترسو در آزمون SCL-90-R بیشتر می‌شود (یعنی عدم سلامت روانی)، سازگاری زناشویی هم در افراد این سبک دلبستگی افزایش می‌یابد که در توجیه این نتایج می‌توان به این نکته اشاره کرد که چون این افراد همیشه از جدایی و قطع روابط زناشویی و طرد از سوی همسرشان می‌ترسند با وانمودکردن علائم روانی بیشتر سعی می‌کنند محبت و توجه همسرشان را جلب نموده و همچنین به‌خاطر ترس از طردشدن، سعی می‌کنند مطابق میل همسرشان رفتار کنند و بدین ترتیب سازگاری زناشویی‌شان را افزایش دهند. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهند که سازگاری زناشویی در افراد دارای سبک دلبستگی مختلف متفاوت است به‌گونه‌ای که سازگاری زناشویی افراد دارای سبک دلبستگی ترسو از سایر گروه‌ها بیشتر و سازگاری زناشویی افراد دارای سبک دلبستگی انکارکننده از سایر گروه‌ها کمتر است و میزان سازگاری زناشویی افراد دارای سبک‌های دلبستگی ایمن و نگران مابین این دو گروه قرار دارد که به‌نظر می‌رسد سازگاری زناشویی بیشتر افراد دارای سبک دلبستگی ترسو نسبت به سایر گروه‌ها ناشی از ترس طردشدن از سوی همسرشان است یعنی به‌خاطر اینکه می‌ترسند با کوچکترین ناسازگاری از سوی همسرشان طرد شوند، تن به سازگاری بیشتر، هرچند ناخواسته، می‌دهند تا از ترس و اضطراب طردشدن از سوی همسر رهایی یابند. همچنین پایین‌بودن سازگاری زناشویی افراد دارای سبک دلبستگی انکارکننده، به‌خاطر این است که آنچه برای این گروه مهم و ارزشمند است خود اتکایی است و در برقراری رابطه صمیمانه راحت نیستند و چون بر این باورند که نمی‌توان به‌دیگران (همسر) به‌عنوان افراد حامی وابسته شد، از دیگران فاصله گرفته و ابراز احساسات خود را محدود می‌کنند که این عوامل منجر به کاهش سازگاری زناشویی در افراد سبک دلبستگی انکارکننده می‌گردد و این گروه دلبستگی هر چیزی را انکار می‌کنند و به‌نظر می‌رسد که سازگاری

- 13- Maria GT. Attachment, perceived social support, and Marriage: Different paths to mental health in Latinos and European-Americans. Columbia University; 2008.
- 14- Alferi SM, Carver CS, Antoni MH, Weiss S, Duran RE. An exploratory studies of social support, distress, and life disruption among low-income hispanic women under treatment for early stage breast cancer. *J Health Psychol.* 2001;20(1):41-6.
- 15- Beach SR. Marital therapy for co-occurring marital discord and depression. In Beach SR (ED.), *Marital and family processes in depression: A scientific formulation of clinical practice.* Washington, DC: Am Psychol As; 2001.
- 16- Heene EL, Buysse A, Van Oost P. A categorical and dimensional perspective on depression within a non clinical sample of couples. *J Fam Process.* 2003;42(1):133-49.
- 17- Fathi-Ashtiani A. *Psychological Tests.* 1th ed. Tehran: Besat; 2009. [Persian]
- 18- Najarian B, Davodi A. Build and validate a short form by SCL-90-R. *J Psychol.* 2001;(2). [Persian]
- 19- Homai R. Relationship between stress and mental health of girls Ahwaz University [Dissertation]. Shahid Chamran University; 2000. [Persian]
- 20- Bartholomew K, Horowitz LM. Attachment style among young adults of a four category model. *J Pers Soc Psychol.* 1991;(61):226-44.
- 21- Spanier GB. Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *J Marriage Fam.* 1976;(38):15-28.
- 22- Sanai B. *Family and Marriage Scales.* 2th ed. Tehran: Besat; 2008. [Persian]
- 23- Mollazade J, Mansur M, Egei J, Kiamanesh A. Dream on styles and marital adjustment in the indeed children. *J Iranian Psychol.* 2002;(3):255-75. [Persian]
- 24- Abulghasemi A, Kiamarsi A. Relationship androgenic and mental health with marital adjustment in women. *J Wom St.* 2005;4(1):55-66. [Persian]
- 25- Zerkowitz P, Tamara HM. Post partum psychiatric disorders: Their relationship to psychological adjustment and marital satisfaction in the spouses. *J Abn Psychol.* 1996;105(2):281-85.
- 26- Vinokur AD, Michelleven A. Social support and undermining in close relationship: Their independent effects on the mental health of unemployed persons. *J Pers Soc Psychol.* 1993;65(2):350-59.
- 27- Abdi R, Khanjani Z. The role of marital satisfaction in different attachment styles. *J Psychol University of Tabriz.* 2005;1(2):175-201. [Persian]
- 28- Mazaheri MA. Role of Adult Attachment in marriage sideways action. *J Iranian Psychol.* 2000;15(3):286-318. [Persian]
- 29- Davila J, Bradbury T, Funcham F. Negative affectivity as a mediator of the association between adult attachment and marital satisfaction. *J Pers Relationships.* 1998;(54):467-84.
- 30- Jacob FM. Continuities in support experience: Well-being and distress from attachment style of personal stiving. 1999.
- 31- Fincham FD, Bradbury TN. Marital satisfaction, Depression, and attribution: A longitudinal analysis. *J Pers Soc Psychol.* 1998;(64):442-52.
- 32- Cobb RJ, Davila J, Bradbury TN. Attachment security and marital satisfaction: The role of positive Perceptions and social Support. *J Pers Soc Psychol Bull.* 2001;27(9):1131-42.

دلبستگی به میزان حدود ۱۳ درصد پیش‌بینی کرد و از این نتایج می‌توان جهت آموزش و آگاهی‌دادن و در نهایت افزایش سازگاری زناشویی افراد استفاده کرد تا از میزان طلاق و اختلافات زناشویی که به‌خاطر عدم سازگاری زناشویی ایجاد می‌شود را کاهش داد. همچنین در مشاوره‌های قبل از ازدواج می‌توان با تعیین سبک‌های دلبستگی و سلامت روانی افراد میزان سازگاری زناشویی‌شان را پیش‌بینی و در صورت نیاز آگاهی‌ها و آموزش‌های داد تادر زندگی رضایت و سازگاری قابل ملاحظه‌ای داشته باشند.

تشکر و قدردانی

از تمام کسانی که در اجرای این تحقیق ما را یاری نمودند سپاسگزاریم.

منابع

- 1- Khodabakhsh A. Factors affecting adjustment couples and compares two method intervention lifestyle changes and to solve the problem of family in reduce the marital maladjustment [Dissertation]. Allameh Tabatabai University; 2003. [Persian]
- 2- Tirgari A. Relationship structure of emotional intelligence with marital adjustment and application of emotional intelligence intervention program to reduce marital maladjustment [Dissertation]. Tehran Psychiatric Institution; 2001.
- 3- Spanier GB. Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar, dyads. *J Marriage Fam.* 1983;(12):286-95.
- 4- Hendrick S. *Close relationships.* 1th ed. Texas-University: Brook/Cole Publishing Company; 1996.
- 5- Feeney JA. Adult attachment and relationship-centered anxiety: Responses to physical and emotional distancing. 1th ed. New York: Guilford; 1995.
- 6- Hill EM, Young JP, Nord JL. Childhood adversity, attachment security, and adult relationships: A preliminary study. *J Ethol Sociobiol.* 2001;(15):323-38.
- 7- Ainsworth MD, Blehar MC, Waters E, Wall S. Editors. *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation.* 2nd ed. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1978.
- 8- Bartholomew K, Horowitz LM. Attachment style among young adults of a four-category model. *J Pers Soc Psychol.* 1991;(61):226-44.
- 9- Vivona JM. Parental attachment styles of late adolescents: Qualities of attachment relationships and consequences for adjustment. *J Couns Psychol.* 2000; 47(3):316-29.
- 10- Feeney JA. Adult romantic attachment and couple relationships. In Cassidy J Shaver PR (Eds.) *Handbook of Attachment Theory, Research, and Clinical Applications.* London: Guilford; 1999.
- 11- Heene EL, Buysse A, Van Oost P. In direct path ways between depressive symptoms and marital distress: The role of conflict communication, attributions, and attachment style. *J Fam Process.* 2005;44(4):413-40.
- 12- Simon RW. Revisiting the relationship among gender, marital status, and mental health. *J Sociol.* 2002; 107(4):1065-96.